

Winkelman het gehele, in het westen des lands gelegen 1ste legerkorps (dat helaas tevoren niet gealarmeerd was) onder de bevelen geplaatst van de commandant van de Vesting Holland, luitenant-generaal van Andel. Deze kreeg van generaal Winkelman, vermoedelijk nog vóór zes uur, opdracht, de toegangen tot Den Haag af te sluiten, de drie verloren gegane vliegvelden te heroveren en het tussenterrein (dat zou een ruim begrip blijken te zijn: de Duitse luchtlandingstroepen waren van Gouda tot Hoek van Holland neergekomen) van vijanden te zuiveren.¹

Militair gezien was het het kwalijkst effect van de Duitse luchtlandingen in het westen, dat generaal Winkelman, het 1ste legerkorps aan generaal van Andel overdragend, op slag zijn gehele strategische reserve kwijt raakte. Erger nog: in de loop van de ochtend werd duidelijk dat het niet eenvoudig zou zijn, de Duitsers van de Maasbruggen in Rotterdam alsmede uit Rotterdam-zuid te verdrijven. Noodgedwongen besloot generaal Winkelman, gebruik te maken van de reserves van het veldleger dat de verdediging van de Grebbelinie als hoofdtaak had. De commandant van het veldleger, luitenant-generaal J. J. G. baron van Voorst tot Voorst (een oudere broer van de chef-staf van de landmacht), kreeg 's morgens om elf uur bevel, infanterie ter sterkte van een regiment (drie bataljons, bestemd voor Rotterdam) naar de buurt van Gouda te sturen; anderhalf uur later moest diezelfde commandant een tweede, even sterke eenheid naar de buurt van Leiden dirigeren.² De nodige artillerie ging mee. Nadien hadden de commandanten van het IIde legerkorps dat de zuidelijke helft van de Grebbelinie bemande, en van de daartoe behorende 2de en 4de divisie elk nog maar de beschikking over één bataljon als reserve: ca. achthonderd man.³ Het was onbehagelijk weinig.

Maar generaal Winkelman meende, geen keus te hebben. Wilde hij vasthouden aan zijn conceptie: langdurige verdediging van het westen des lands achter de Grebbelinie en de Betuwstelling alsmede achter de stellingen langs Waal, Linge, Merwede en Hollands Diep, dan was de eerste eis, de vijand bij Den Haag te verslaan; weinig minder dringend leek de herovering van Waalhaven en van de bruggen in Rotterdam, bij Dordrecht en bij Moerdijk. De stellingen langs de Waal en de Linge waren op 9 mei niet bemand, maar de opperbevelhebber (wij hebben dat in ons vorig deel uitvoerig beschreven) was voornemens, na het begin van een Duitse aanval (d.w.z. in de nacht, volgend op de eerste oorlogsdag: zo lang zou men zich aan de Maas toch wel kunnen handhaven!) het gros van het IIIde legerkorps en het restant van

¹ Nierstrasz: *Algemeen Overzicht*, p. 66. ² A.v., p. 71. ³ Getuige J. Harberts, *Enq.*, dl. I c, p. 442.